

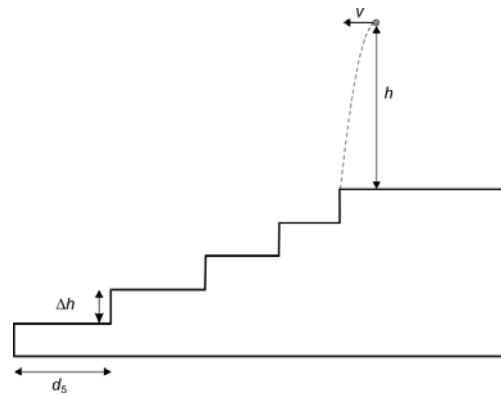
A 2012/2013. tanévi FIZIKA Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny első fordulójának feladatai

I. kategória

A dolgozatok elkészítéséhez minden segédeszköz használható. Megoldandó az első három feladat és a 4/A és 4/B sorszámú feladatok közül egy szabadon választott. Csak 4 feladat megoldására adható pont. A 4/A és 4/B feladat közül a több pontot elérő megoldást vesszük figyelembe.

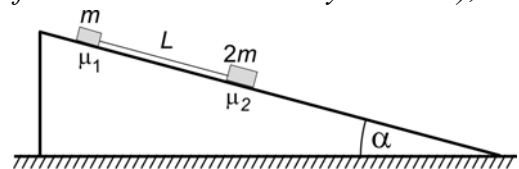
1. Lépcsőzetes kialakítású merev, súrlódásmentesnek tekinthető felület legfelső foka felett $h = 1,25$ m magasságból, vízszintesen, $v = 0,6$ m/s sebességgel eldobunk egy abszolút rugalmas golyót a lépcső élére merőleges irányban. Az egyes „lépcsőfokok” magassága $\Delta h = 0,25$ m, szélességük eltérő. A golyó mindig az egymást követő lépcsőfokok vízszintes felületének szélére esik.

- Milyen széles az ötödik lépcsőfok (d_5)?
- Írjuk fel általánosan az n -edik lépcsőfok szélességét ($n > 1$)!

2. Az ábrán látható $\alpha = 15^\circ$ -os hajlásszögű lejtőre két, egymással $L=1,5$ m hosszúságú feszes fonállal összekötött testet helyeztek. A felső test tömege $m = 0,5$ kg, közte és a lejtő között mind a csúszási, mind a tapadási súrlódás együtthatója $\mu_1 = 0,3$. Az alsó test tömege $2m$, közte és a lejtő között mind a csúszási, mind a tapadási súrlódás együtthatója $\mu_2 = 0,2$.

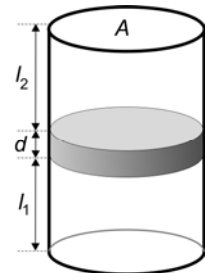
- A testek elengedése után mekkora a fonálerő?
- A testek elengedése után mennyi idő múlva kerül a felső test az alsó indulási helyére? Ezt követően felcseréljük a két testet (az alsó a felső, a felső az alsó eredeti helyére kerül), s egyszerre engedjük el a testeket.
- Mekkora a fonálerő a testek elengedése után?
- Mennyi idő múlva kerül a felső test az alsó helyére?

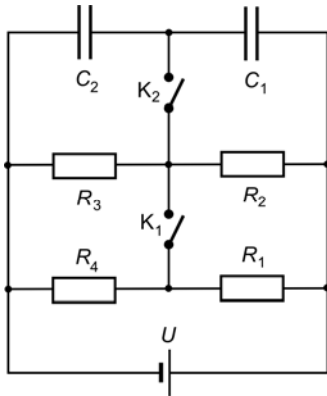
3. Függőleges tengelyű, A keresztmetszetű, henger alakú tartályban d vastagságú dugattyú azonos, n anyagmennyiségű, T hőmérsékletű levegőt zár el egymástól. A súrlódásmentesen mozgó dugattyú alatt l_1 , felette l_2 hosszúságú levegőoszlop van.

- Milyen egynemű anyagból készülhetett a dugattyú?
- A tartály és a dugattyú tömege egyenlő. Egyszer csak a tartály alátámasztását megszüntetjük, hagyjuk szabadon esni. Mekkora lesz a dugattyú, illetve a tartály gyorsulása az elengedést követő pillanatban?

Adatok: $n = 0,002$ mol, $d = 2$ cm, $A = 100$ cm², $T = 34$ °C, $l_1 = 7,8$ cm, $l_2 = 8,5$ cm.

4/A Az ábra szerinti elrendezésben kezdetben mindkét kapcsoló nyitva van. $R_1 = 300 \text{ k}\Omega$, $R_2 = 200 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 400 \text{ k}\Omega$, $R_4 = 100 \text{ k}\Omega$, $C_1 = 40 \text{ }\mu\text{F}$, $C_2 = 10 \text{ }\mu\text{F}$, $U = 300 \text{ V}$.

a) A K_1 kapcsolót zárjuk. A zárást követő két másodpercben hány elektron és merre halad át rajta?

b) Majd zárjuk a K_2 kapcsolót is. Hány elektron és merre halad át rajta, amíg a kondenzátorok feszültsége állandósul?

c) Ezt követően a K_1 kapcsolót nyitjuk. Hány elektron és merre halad át a K_2 kapcsolón, amíg a kondenzátorok feszültsége ismét állandósul?

4/B Két azonos, $A = 1 \text{ dm}^2$ területű fémlemez közül az egyiket vízszintes asztallapra helyezünk, a másikat felette egy $D = 6 \text{ N/m}$ direkciós erejű csavarrugón felfüggesztjük és nyugalmi állapotában szigetelő fogóval rögzítjük. Ekkor a két lemez egymástól $d = 2 \text{ cm}$ távolságban van. Ezután a rendszert mint kondenzátort $Q = 8 \cdot 10^{-8} \text{ C}$ töltéssel feltöltjük, majd a felfüggesztett lemezt lökésmentesen elengedjük.

a) Mekkora amplitúdójú rezgés jön létre?

b) Mekkora a lemez legnagyobb sebessége, ha tömege $m = 10 \text{ g}$?

c) Mekkora a lemez legnagyobb gyorsulása?

d) Adjuk meg a rendszer elektrosztatikus energiáját az idő függvényében!

A közegellenállást ne vegyük tekintetbe!

